

Sygn. akt **III AUa 1282/14**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 lipca 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Jolanta Cierpiał (spr.)

Sędziowie: SSA Marek Borkiewicz

SSA Marta Sawińska

Protokolant: insp.ds.biurowości Krystyna Kałużna

po rozpoznaniu w dniu 23 lipca 2015 r. w Poznaniu

sprawy **T. C.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.**

przy udziale zainteresowanego Zakładu Produkcyjnego (...) Sp. z o.o. w S.

o podleganie ubezpieczeniom

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł.

od wyroku Sądu Okręgowego w Koninie

z dnia 11 czerwca 2014 r. sygn. akt III U 261/12

uchyla zaskarżony wyrok, znosi postępowanie sądowe w całości i sprawę przekazuje Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu Sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego.

SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Marek Borkiewicz
--------------------	----------------------	----------------------

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 26 stycznia 2012 r., nr (...), znak (...) - (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. Inspektorat w S., stwierdził, że T. C. jako pracownik zatrudniony na podstawie umowy o pracę u płatnika składek Zakład Produkcyjny (...) Sp. z o. o. z siedzibą w S. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 18 lipca 2002 r. do dnia 28 listopada 2002 r.

Odwołanie od powyższej decyzji wniósł T. C..

W odpowiedzi na odwołanie pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Wyrokiem z dnia 11 czerwca 2014 r., wydanym w sprawie o sygn. III U 261/12, Sąd Okręgowy w Koninie, Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdził, iż T. C. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu na podstawie umowy o pracę w Zakładzie Produkcyjnym (...) Spółka z o. o. z siedzibą w S. od dnia 18 lipca 2002 r. do dnia 28 listopada 2002 r. (pkt I) oraz zasądził od pozwanego organu rentowego na rzecz odwołującego kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt II).

Podstawę rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego stanowiły następujące ustalenia i rozważania:

Aktem notarialnym z dnia 18 kwietnia 2001 r. – umową spółki z ograniczoną odpowiedzialnością (repertorium (...)) odwołujący T. C., M. S., Z. S. oraz K. S. zawiązali spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością, która miała zostać prowadzona pod firmą Zakład Produkcyjny (...) Sp. z o. o. Jako siedzibę spółki wskazano miejscowość S. (gmina S.). W § 12 umowy spółki wskazano, że władzami spółki są Zgromadzenie Wspólników i Zarząd, zaś w § 14 ust. 1 tej umowy ustalono, że Zarząd spółki składa się z jednej do trzech osób i powoływany jest przez Zgromadzenie Wspólników, przy czym członkami Zarządu mogły być osoby nie będące wspólnikami. Kadencja Zarządu miała trwać 5 lat (§ 14 ust. 3 umowy spółki). W § 14 ust. 6 umowy uregulowano kwestię zawierania umów o pracę z powołanymi członkami zarządu, tj. że zawiera ją pełnomocnik powołany uchwałą Zgromadzenia Wspólników. Natomiast w § 14 ust. 12 umowy spółki wskazano, że do reprezentowania spółki upoważniony jest jednoosobowo każdy z członków zarządu, zaś w ust. 15, że każdy członek zarządu może bez uprzedniej uchwały prowadzić sprawy nie przekraczające zwykłych czynności spółki, natomiast w razie sprzeciwu choćby jednego członka zarządu przeprowadzenia takiej czynności wymaga uchwała zarządu.

Sąd Okręgowy ustalił, iż do pierwszego Zarządu wspólnicy jednogłośnie powołali odwołującego T. C. na stanowisko Prezesa Zarządu oraz Z. S. na stanowisko Zastępcy Prezesa ds. handlu (§ 14 ust. 8 umowy spółki). Początkowo odwołujący T. C. obowiązki Prezesa Zarządu pełnił bezpłatnie i nie łączył go ze spółką stosunek pracy. Dopiero w dniu 1 lipca 2007 r. zawarł z powołanym przez Zgromadzenie Wspólników spółki Zakład Produkcyjny (...) Sp. z o. o. K. S., będącym jednocześnie wspólnikiem tej spółki, umowę o pracę na stanowisko Prezesa Zarządu w pełnym wymiarze czasu pracy na czas nieokreślony, za wynagrodzeniem 1.000 złotych brutto. W umowie o pracę zawarto informację, że zakład pracy zatrudnia na budowach prowadzonych przez firmę Biuro Usług (...) spółka jawna, która to spółka powstała w dniu 30 stycznia 2001 r. w wyniku przekształcenia ze spółki cywilnej zawiązanej umową spółki z dnia 19 czerwca 1989 r. i której wspólnikiem pozostaje K. S.. Siedziba spółki jawnej znajduje się w S.. Sąd I instancji ustalił, że do zadań odwołującego T. C. jako Prezesa Zarządu Zakładu Produkcyjnego (...) Sp. z o. o. oprócz wykonywania czynności zarządzających należało, także organizowanie działalności i wprowadzanie produktów do produkcji, w tym w szczególności dokonywanie czynności projektowych, przygotowywanie produkcji kolektorów słonecznych oraz oczyszczalni na rzecz spółki jawnej, nadzorowanie prowadzonych prac budowlanych poprzez wyjazdy na budowy. Ze wszystkich powierzonych zadań odwołujący wywiązywał się.

Nadto Sąd I instancji ustalił, iż zgłoszenie odwołującego do ubezpieczeń społecznych: emerytalnego, rentowego, chorobowego i wypadkowego jako pracownika spółki z o. o. nastąpiło w dniu 18 lipca 2002 r., przy czym za przepracowany okres T. C. nie otrzymał wynagrodzenia, co spowodowało wykazanie w raportach imiennych zerowej podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne.

Z uwagi na objęcie funkcji zastępcy burmistrza T. T. C. z dniem 28 listopada 2002 r. zrezygnował z funkcji Prezesa Zarządu. Rezygnacja ta przyjęta została uchwałą nr (...) Nadzwyczajnego Zgromadzenia Wspólników Zakładu Produkcyjnego (...) Sp. z o. o. Jednocześnie w uchwale tej uchwalono odwołanie T. C. z pełnionej funkcji i powołano na stanowisko Prezesa Zarządu M. S., który zmarł w dniu 9 marca 2013 r.

W trakcie trwania stosunku pracy ze spółką Zakład Produkcyjny (...) odwołujący T. C. prowadził działalność gospodarczą pod nazwą (...) i z tego tytułu opłacał składkę na ubezpieczenie zdrowotne. Fakt ten oraz brak udokumentowania wynagrodzenia ze stosunku pracy w spółce Zakład Produkcyjny (...) Sp. z o. o. zakończył się wydaniem przez organ rentowy w dniu 5 kwietnia 2011 r. decyzji stwierdzającej, że odwołujący jako osoba prowadząca

działalność gospodarczą podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym i wypadkowemu w okresie od dnia 15 kwietnia 2001 r. do dnia 16 kwietnia 2001 r., od dnia 1 kwietnia 2002 r. do dnia 1 kwietnia 2002 r. i od dnia 2 czerwca 2002 r. do dnia 31 sierpnia 2002 r. T. C. od powyższej decyzji także złożył odwołanie. Sprawa zarejestrowana została pod sygn. III U 828/11.

Sąd Okręgowy uznał, iż materiał dowodowy zgromadzony w niniejszej sprawie potwierdza fakt zawarcia przez T. C. ze spółką Zakład Produkcyjny (...) Sp. z o.o. umowy o pracę, posiadanie przez świadka K. S. uprawnień (pełnomocnictwa Zgromadzenia Wspólników spółki) do jej zawarcia, a także fakt wykonywania przez T. C. obowiązków pracowniczych na stanowisku Prezesa Zarządu (czego w zasadzie organ rentowy nie kwestionuje, podważając jedynie ważność umowy o pracę).

Na podstawie tak ustalonego stanu faktycznego Sąd I instancji wydał zaskarżony wyrok, w którym uznał odwołanie T. C. za zasadne.

Sąd Okręgowy powołując się na treść przepisów art. 3¹ § 1 i 29 § 1 k.p. oraz art. 203, 209, 210 § 1, 211 i 213 § 1 k.s.h. wskazał bowiem, iż w umowie między spółką a członkiem zarządu oraz w sporze z nimi spółkę reprezentuje rada nadzorcza lub pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników. Zaś umowa o pracę zawarta przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością z członkiem zarządu tej spółki z naruszeniem wymagania formalnego, o którym mowa w art. 210 k.s.h., jest bezwzględnie nieważna (art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p.).

Z uwagi na fakt, iż Sąd I instancji ustalił, że odwołujący T. C. był członkiem zarządu Zakładu Produkcyjnego (...) sp. z o.o., zaś w spółce tej nie działała rada nadzorcza, stwierdził on, iż w takiej sytuacji umowę pomiędzy członkiem zarządu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością a tą spółką mógł zawrzeć wyłącznie reprezentujący tę spółkę „pełnomocnik powołany uchwałą zgromadzenia wspólników”. Jednocześnie Sąd Okręgowy stwierdził, że z osobowego materiału dowodowego (a w szczególności z zeznań odwołującego oraz świadka K. S.) wynika, że K. S., zawierający z odwołującym umowę o pracę w dniu 1 lipca 2002 r. na stanowisko Prezesa Zarządu, posiadał pełnomocnictwo zgromadzenia wspólników do jej zawarcia. Z uwagi na powyższe oraz w świetle przytoczonych rozważań prawnych Sąd I instancji uznał – wbrew stanowisku organu rentowego – że umowa z dnia 1 lipca 2002 r. zawarta pomiędzy odwołującym i spółką Zakład Produkcyjny (...) Sp. z o.o. jest ważna (jednocześnie Sąd Okręgowy zaznaczył, iż samo udzielenie pełnomocnictwa przez zgromadzenie wspólników równoznaczne jest z udzieleniem zgody na zawarcie umowy o pracę, bez potrzeby podejmowania przez to zgromadzenie dodatkowej uchwały o zgodzie na zawarcie umowy przez pełnomocnika). Sąd I instancji wskazał ponadto, iż powyższej oceny nie może w żaden sposób zmieniać oświadczenie M. S. zawarte w piśmie z dnia 2 grudnia 2011 r., w którym wskazał, że odwołujący nie miał umowy o pracę i pełnił funkcję Prezesa Zarządu społecznie.

Nadto Sąd Okręgowy wskazał, iż co prawda w dokumentach zebranych w toku postępowania brak jest dowodów potwierdzających pobierania przez odwołującego wynagrodzenia za pracę, niemniej osobowy materiał dowodowy, w tym w szczególności zeznania świadka K. S. potwierdzają, że odwołujący wykonywał wszelkie obowiązki związane z zajmowaniem tego stanowiska, tj. wykonywał czynności zarządzające, związane z organizowaniem działalności i wprowadzaniem produktów do produkcji, w tym w szczególności z dokonywaniem czynności projektowych, przygotowywaniem produkcji kolektorów słonecznych oraz oczyszczalni na rzecz spółki jawnej. Odwołujący nadzorował też prowadzone prace budowlane. Pozwany organ rentowy nie kwestionował zaś tego faktu negując jedynie ważność zawartej umowy o pracę, co nie znalazło potwierdzenia w zebranych w sprawie materiale dowodowym.

Z uwagi na powyższe, Sąd I instancji powołując się na treść art. 6 ust. 1 pkt 1, 11 ust. 1, 12 ust. 1 i 13 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2013 r. Nr 1442 j.t.) uznał, że odwołujący T. C. winien – z uwagi na pozostawanie w stosunku pracy – podlegać ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę ze wskazaną spółką od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia ustania tego stosunku. Jednocześnie Sąd Okręgowy wskazał, iż obowiązek zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych spoczywa na płatniku składek, którym jest pracodawca (art. 4 pkt 2 lit. a i 36 ust. 2 ustawy).

Konkludując Sąd I instancji stwierdził, że odwołanie T. C. jest uzasadnione, albowiem postępowanie dowodowe wykazało, że po skutecznym nawiązaniu stosunku pracy wykonywał on nałożone na niego obowiązki pracownicze.

Mając powyższe na względzie, Sąd Okręgowy stwierdził, iż T. C. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym: emerytalnemu, rentowemu, chorobowemu i wypadkowemu z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę w Zakładzie Produkcyjnym (...) Spółka z o. o. z siedzibą w S. w okresie od dnia 18 lipca 2002 r. do dnia 28 listopada 2002 r., z uwagi na co na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. oraz powołanych przepisów prawa materialnego zmienił zaskarżoną decyzję i stwierdził, że T. C. w okresie objętym sporem podlega obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł., zaskarżając go w całości i zarzucając mu naruszenie:

1. art. 22 § 1 k.p. przez przyjęcie, że T. C. łączyła umowa o pracę z Zakładem Produkcyjnym (...) Spółka z o.o. w S. w okresie od lipca 2002 roku do 28 listopada 2002 roku pomimo braku wypłaty wynagrodzenia ze strony Zakładu Produkcyjnego (...) Spółka z o.o. w S.,
2. art. 6 ust 1 pkt. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych przez przyjęcie podlegania T. C. ubezpieczeniu społecznemu z tytułu bycia pracownikiem, gdy to nie miało miejsca,
3. art. 210 § 1 k.s.h. przez przyjęcie skuteczności zawarcia umowy o pracę z T. C., mimo braku uchwały zgromadzenia wspólników ustanawiającej pełnomocnika Spółki do dokonania tej czynności,
4. art. 233 § 1 k.p.c. przez przyjęcie, że doszło do powstania stosunku pracy, mimo braku wypłaty wynagrodzenia i braku jakichkolwiek działań pracownika w okresie ponad dziesięciu lat zmierzających do spowodowania jego wypłaty, przez nieprawidłową ocenę oświadczenia M. S. w aspekcie zawarcia umowy o pracę, gdy ma ono znaczenie w zakresie oceny, że nie doszło do nawiązania stosunku pracy mimo zawarcia umowy o pracę, przez przyjęcie na podstawie zeznań świadka istnienia uchwały zgromadzenia wspólników spółki ustanawiającej pełnomocnika Spółki do zawarcia z T. C. umowy o pracę, gdy taka uchwała nie została złożona,

Wskazując na powyższe zarzuty, apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku przez oddalenie odwołania.

W odpowiedzi na apelację odwołujący wniósł o oddalenie apelacji i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje :

Wniesiona przez organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. apelacja skutkuje uchynieniem zaskarżonego wyroku, zniesieniem postępowania sądowego w całości oraz przekazaniem sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, jednakże ze względów innych, niż wskazane w apelacji.

Wskazać należy bowiem, iż zgodnie z art. 378 § 1 k.p.c. sąd drugiej instancji w granicach zaskarżenia bierze pod uwagę z urzędu nieważność postępowania (niezależnie od granic apelacji). Zgodnie zaś z art. 379 k.p.c. nieważność postępowania zachodzi m.in. jeżeli strona została pozbawiona możliwości obrony swych praw (pkt 5). W niniejszej sprawie wystąpiła wyżej wskazana przesłanka nieważności postępowania.

Niewątpliwie bowiem zainteresowana spółka Zakład Produkcyjny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. została w niniejszej sprawie pozbawiona możliwości obrony swych praw. Zgodnie bowiem z treścią art. 133 § 2a k.p.c. pisma procesowe dla przedsiębiorców i wspólników spółek handlowych, wpisanych do rejestru sądowego na podstawie odrębnych przepisów, doręcza się na adres podany w rejestrze, chyba że strona wskazała inny adres dla doręczeń. W niniejszej sprawie adresem spółki podanym w rejestrze jest: „ (...), (...)-(...) S. ”, przy czym spółka ta w toku postępowania nie podała innego adresu do doręczeń (w szczególności bowiem za podanie takiego adresu nie można przyjąć podanie innego adresu przez organ rentowy /k. 28 i 30/ lub wspólnika spółki, albowiem nie są oni uprawnieni

do działania w imieniu i na rzecz spółki – zgodnie z art. 201 § 1 k.s.h. kompetencja ta zasadniczo przysługuje bowiem zarządowi). Tymczasem w niniejszej sprawie Sąd Okręgowy przez całe postępowanie doręczał zainteresowanej spółce korespondencję sądową na adres inny niż wskazany w rejestrze, tj.:

1. ul. (...), (...)-(…) S. (k. 8, 9, 18, 21, 41, 43, 45, 50), pod którym adresem była ona odbierana przez T. S., prowadzącą w tym miejscu działalność gospodarczą pod firmą (...) T. S., która nigdy nie była członkiem zarządu ani nawet współnikiem zainteresowanej spółki i dwukrotnie informowała pisemnie Sąd I instancji, iż pod tym adresem nie znajduje się siedziba zainteresowanej spółki – vide: pismo z dnia 28 maja 2012 r. (k. 17 – 20) oraz z dnia 3 grudnia 2013 r. (k. 42 – 44),

2. ul. (...), (...)-(…) S. (k. 50, 54 62, 64, 74, 78, 107 i 108), pod którym adresem była ona odbierana przez K. S., który jest jedynie współnikiem zainteresowanej spółki.

Nadto Sąd I instancji prowadził rozprawę mimo stwierdzenia braku wysłania spółce zawiadomienia o terminie rozprawy w dniu 28 listopada 2013 r. (k.32, 33, 34, 35 i 37)

Z uwagi na powyższe, stwierdzić należy, że zainteresowana spółka Zakład Produkcyjny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. została w niniejszej sprawie bez swojej winy pozbawiona możliwości obrony swych praw, co powoduje nieważność postępowania na mocy art. 379 pkt 5 k.p.c.

Ze względu na powyższe, zbędnym okazało rozpoznanie na tym etapie sprawy zarzutów merytorycznych podniesionych w apelacji, albowiem z uwagi na stwierdzoną nieważność postępowania zaskarżony wyrok i tak podlegał uchyleniu, a dotychczasowe postępowanie sądowe zniesieniu w całości.

Kierując się powyższymi względami, na podstawie art. 386 § 2 i 108 § 2 k.p.c. oraz powołanych wyżej przepisów zaskarżony wyrok należało uchylić, znieść postępowanie w całości (tj. w zakresie dotkniętym nieważnością) i przekazać sprawę sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego, co uczynił Sąd Apelacyjny w wydanym wyroku.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy rzeczą Sądu I instancji będzie zapewnienie udziału w sprawie wszystkich uprawnionych osób, a szczególności zainteresowanej spółki Zakład Produkcyjny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w S. (Sąd Okręgowy winien rozważyć konieczność wezwania przedmiotowej spółki do udziału w sprawie jako zainteresowanej na podstawie art. 477¹¹ k.p.c. w drodze stosownego postanowienia, zawierającego prawidłową firmę zainteresowanej spółki, tj. Zakład Produkcyjny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością). Ponadto Sąd Okręgowy winien zadbać o kierowanie korespondencji sądowej w sprawie na prawidłowy adres zainteresowanej spółki oraz na prawidłową nazwę adresata, którą w przypadku zainteresowanej spółki jest Zakład Produkcyjny (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (lub nazwa skrócona Z.P. (...) Sp. z o. o.), a nie stosowane dotąd przez Sąd I instancji w korespondencji sądowej błędne oznaczenie (...) Sp. z o.o.

SSA Marta Sawińska	SSA Jolanta Cierpiał	SSA Marek Borkiewicz
--------------------	----------------------	----------------------